Valiokunnan lausunto YmVL 19/2016 vp─ HE 134/2016 vp

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017 (HE 134/2016 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 24.10.2016.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö
- ympäristöneuvos Maria Laamanen, ympäristöministeriö
- ylitarkastaja Päivi Gummerus-Rautiainen, ympäristöministeriö
- pääsuunnittelija Tommi Laanti, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Ville Schildt, maa- ja metsätalousministeriö
- luontopalvelujohtaja Timo Tanninen, Metsähallituksen luontopalvelut
- ylijohtaja Hannu Rossilahti, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
- asuntoasiantuntija Laura Hassi, Suomen Kuntaliitto
- hallituksen puheenjohtaja Jaana Närö, Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen edistäjät ry - KOVA
- johtaja Aija Tasa, RAKLI ry
- erityisasiantuntija Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- toiminnanjohtaja Mia Koro-Kanerva, Suomen Vuokranantajat ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Vuokralaiset VKL ry
- WWF Suomi

Valmis
5.0

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Kohtuuhintaisen asumisen edistäminen

Talousarvioesityksen lainavaltuudeksi Asuntorahastosta esitetään 1,8 miljardia euroa, josta vuokra- ja asumisoikeusasuntojen korkotukilainan osuus on 1 410 miljoonaa, takauslainat vuokratalojen rakentamiseen 285 miljoonaa ja asunto-osakeyhtiöiden perusparannusten takauslainat 100 miljoonaa euroa. Rahoituksen arvioidaan riittävän noin 9 000 uuden korkotukiasunnon ja noin 2 000 takausvälimallin asunnon rakentamiseen. Erityisryhmien investointiavustusten myöntövaltuudeksi esitetään 130 miljoonaa euroa, joka mahdollistaa noin 4 000 asunnon rakentamisen.

Valiokunta pitää lainavaltuuden yleistä tasoa kohtuullisena. Pääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa on kuitenkin edelleen pula kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista, ja rakenteelliset muutokset asuntomarkkinoilla vaikuttavat samanaikaisesti kysynnän jatkuvaan kasvuun. Toisaalta väestö- ja elinkeinorakenteen muutos kiihdyttää asuntomarkkinoiden polarisoitumista ja väestöltään vähenevillä alueilla ongelmana on asuntojen jääminen tyhjilleen. Yleisen yhteiskunnallisen edun näkökulmasta olisi hyvä, että väestöltään vähenevillä alueilla vuokrataloyhtiöt voisivat hyvissä ajoin sopeuttaa asuntokantaansa vähenevään kysyntään, mikä vaatisi vuokrataloyhtiöiden kannustamista ongelmiin puuttumiseen varhaisessa vaiheessa ja nykyisten, hyvin tiukkojen säännösten helpottamista. Näitä keinoja tulee jatkossa selvittää.

Uudet MAL-sopimukset Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seuduille tulivat voimaan kesäkuussa. Tavoitteena on lisätä kaupunkiseutujen kilpailukykyä vahvistamalla kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemisessa. Esimerkiksi Helsingin seudulla on sovittu asuntoasemakaavoituksen merkittävästä lisäämisestä. Sopimuksen tavoitteena on myös kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti, ja sillä luodaan edellytykset jopa 10 000 asuntoa päättynyttä sopimuskautta suuremmalle asuntotuotannolle. Helsingin seudulla sopimuskauden 2016—2019 sitova asuntoasemakaavatavoite on noin 6,2 miljoonaa kerrosneliömetriä ja asuntotuotantotavoite noin 60 000 asuntoa. Helsingin seudulla on lisäksi varattu 20 miljoonaa euroa käynnistysavustukseen 40 vuoden korkotukilainakohteille (10 000 euroa/asunto). Kaikkia MAL-alueita koskevan kunnallistekniikan rakentamisavustukseen osoitetaan 60 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan tänä vuonna aloitetaan Rakennusteollisuus RT:n arvion mukaan noin 36 000 asunnon rakentaminen eli 10 % useamman kuin vuonna 2015. Asuntotuotanto painottuu kasvukeskusten pieniin kerrostaloasuntoihin, joista kolmasosa on vapaarahoitteisia omistusasuntoja, kolmasosa vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja ja kolmasosa ARA-vuokra-asuntoja.

Valiokunta korostaa, että tavoitetta kohtuuhintaisen asuntotuotannon lisäämisestä ja ylipäänsä asuntomarkkinoiden terveestä toiminnasta ei voida onnistuneesti toteuttaa ilman asumisen, maankäytön ja liikenteen kehittämisen integroimista kiinteästi yhdeksi kokonaisuudeksi. MAL-sopimukset ovat olennaisia tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Käynnistysavustusten vaikuttavuudesta on hyviä kokemuksia; tuki alentaa toteutunutta vuokratasoa. Valiokunta katsoo, että avustuksen käyttömahdollisuutta tulisi jatkossa laajentaa muillekin MAL-alueille. Valiokunta pitää tärkeänä tarkastella myös mahdollisuuksia kasvukeskusten välisten kestävien yhteyksien, ku-

ten rautatieyhteyksien, nopeuttamiseksi ja ylipäänsä kehittämiseksi myös laajemmin asuntojen kysynnän ja tarjonnan välisen tasapainon hallinnan näkökulmasta.

Puurakentaminen ja sen lisääminen on tärkeässä asemassa pyrkiessämme pienentämään hiilijalanjälkeämme, sillä puurakennus sitoo itseensä huomattavan määrän hiilidioksidia. Puurakentamisen esteiden poistamiseksi on käynnissä lainsäädännöllisiä hankkeita. Sen lisäksi tulisi aktiivisesti kehittää alan koulutusta ja tutkimusta ja osoittaa siihen tarvittavat rahalliset resurssit.

Uutta korkotukimallia koskeva laki ja valtioneuvoston asetus tulivat voimaan 1.8.2016.[1] Uuteen 10-vuotiseen korkotukimalliin vuokratalojen rakentamista varten liittyy korkotuen ohella valtion takaus. Asuntojen käyttöä ja luovutusta koskevat rajoitukset kestävät lähtökohtaisesti 10 vuotta, mutta toimijan hakemuksesta tuki- ja rajoitusaikaa voidaan pidentää 10 vuotta kerrallaan enintään kaksi kertaa. Tänä aikana asuntojen tulee olla vuokrakäytössä, niistä voi periä vain kohtuullista vuokraa, eivätkä samassa asunnossa asuvien yhteenlasketut tulot voi ylittää tiettyä euromääräistä rajaa. Näiden lainojen omavastuukorko on 2,5 %.

Valtioneuvosto on 15.9.2016 asettanut tulorajat valtion tukemiin vuokra- ja osaomistusasuntoihin pääkaupunkiseudulla. Tulorajat koskevat uusia asukkaita ja niitä asukasvalinnan päätöksiä, jotka tehdään 1.1.2017 alkaen.[2] Yhden hengen ruokakunnan kuukausitulot eivät saa ylittää 3 000 euroa. Jos ruokakuntaan kuuluu enemmän kuin yksi 18 vuotta täyttänyt aikuinen, kunkin aikuisen osalta tulorajaa korotetaan 2 100 eurolla. Jos ruokakuntaan kuuluu alle 18-vuotiaita lapsia, tulorajaa korotetaan ensimmäisestä lapsesta 650 eurolla ja kustakin seuraavasta lapsesta 600 eurolla. Asetusmuutoksen tavoitteena on, että valtion tukemat vuokra-asunnot ohjautuisivat kireillä asuntomarkkina-alueilla niitä eniten tarvitseville.

Valiokunta korostaa, että kohtuuhintaisen asumisen tulisi olla pitkäjänteinen, johdonmukainen tavoite, jota toteutettaisiin myös yli hallituskausien ulottuvalla kehittämisohjelmalla. Erityistä huomiota tulee kiinnittää asuinalueiden segregoitumisen ehkäisemiseen. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on arvioitu toisaalta, että erityisesti tulorajojen asettaminen saattaa lisätä segregaatiota, ja toisaalta myös, että tulorajat on asetettu niin korkealle, että uhkaa ei ole. Valiokunta pitää tärkeänä, että kehitystä seurataan myös tältä osin tarkasti.

Valtioneuvosto on myös päättänyt määräaikaisesta asetusmuutoksesta, jolla vuokra-asuntojen rakentamista, hankintaa tai perusparantamista varten myönnettävissä pitkissä korkotukilainoissa lainansaajan maksettavaksi jäävä omavastuukorko laskee 3,4 %:sta 1,7 %:iin.[3] Muutos koskee vuoden 2019 loppuun mennessä hyväksyttäviä korkotukilainoja. Lisäksi budjettineuvotteluissa on päätetty aloittaa säädösvalmistelu pitkien korkotukilainojen lainanlyhennysohjelman muuttamisesta merkittävästi nykyistä etupainotteisemmaksi.

Valiokunta toteaa viitaten mietintöönsä YmVM 9/2016 vp—HE 76/2016 vp hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta, että

1 Laki vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta (574/2016) ja asetus (603/2016)
2 Valtioneuvoston asetus asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (817/2016)
3 Valtioneuvoston asetus vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun valtioneuvoston asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta (821/2016)

eduskunta on sen aloitteesta hyväksynyt myös kaksi lausumaa. Lausumillaan eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää 40 vuoden korkotukimallin kokonaisvaltaiseen kehittämiseen tähtäävät toimenpiteet, jotta mallin ehdot saadaan kannustaviksi, ja että ympäristöministeriö toimittaa valiokunnalle selvityksen korkotukimallien toimivuudesta vuoden 2018 loppuun mennessä. Omavastuukoron laskeminen ja lainanlyhennysohjelmia koskeva säädösvalmistelu toteuttavat osaltaan edellytettyä kehittämistä. Valiokunta odottaa ministeriön jatkavan mallin kehittämistä.

Korjausavustuksiin esitetään edellisen vuoden tavoin yhteensä 35 miljoonaa euroa (momentille 35.20.55 20 miljoonaa ja asuntorahastosta 15 miljoonaa euroa). Näistä hissien jälkiasennuksiin suunnataan noin 25 miljoonaa sekä vanhusten ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen noin 10 miljoonaa euroa. Valiokunta toteaa, että avustustaso säilyy kohtuullisesti ennallaan, mutta toisaalta väestön ikääntyminen kasvattaa jatkuvasti haastetta kotona asumisesta mahdollisimman pitkään. Hallituksen esitys, jolla säädettäisiin uusi asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuslaki, on parhaillaan valiokunnan käsiteltävänä. Lailla muun muassa siirrettäisiin avustusten myöntäminen jatkossa ARAlle ja pienennettäisiin hissiavustusten enimmäismäärää 45 prosenttiin. Valiokunta toteaa, että kysyntä avustuksille hissien jälkiasennukseen on jatkuvasti määrärahaa korkeammalla tasolla ja hisseillä on osaltaan tärkeä merkitys kotona asumisen mahdollistamiseksi.

Valiokunta toteaa, että kansalliset hometalkoot tuotti monia myönteisiä muutoksia toimintatapoihin ja tämän työn jatkamiseksi olisi perusteltua valmistella kansallinen korjausrakentamisohjelma.

Korjausavustuksia myönnetään korjauksiin, jotka ovat vanhuksen tai vammaisen kotona asumisen kannalta välttämättömiä ja liittyvät esimerkiksi esteettömyyden parantamiseen tai wc- ja pesutilojen korjauksiin. Hakijat ovat yksityishenkilöitä, ja avustuksia myönnetään vuosittain noin 3 500 henkilölle. Hakemusten käsittelyyn sisältyy siten paljon neuvontaa, ohjausta ja asiakaspalvelua. Tehtävä siirtyy kunnilta ARAlle, mutta sille ei ole osoitettu tehtävään resursseja. Valiokunta pitää siirtoa sinänsä kustannustehokkaana ja kannatettavana uudistuksena. Kunnille on arvioitu aiheutuvan hakemusten käsittelystä nykyisin 3,5—4 miljoonan euron kulut vuosittain, ja siirron peruste onkin osin kuntien tehtävien karsiminen. Tehtävän keskittäminen ARAan on perusteltua myös kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi. Valiokunta pitää kuitenkin välttämättömänä, että ARAlle osoitetaan määräraha tämän kokonaan uudentyyppisen tehtävän hoitoon, kun sen hoitamiseen tarvitaan useiden henkilötyövuosien panos. Lisämääräraha on välttämätön ainakin siirtymäajaksi.

> *Edellä esitetyn perusteella valiokunta esittää, että ARAlle osoitetaan tehtävän hoitamiseen toimintamenomäärärahamomentille (35.20.01) 350 000 euroa.*

Biotalouden edistäminen, luonnonsuojelu ja monimuotoisuuden turvaaminen

Valiokunta pitää hyvinä talousarvioehdotuksen tavoitteita, joissa toiminnan strategisia painopisteitä ovat vähähiilisyys ja energiatehokkuus, luonnonvarojen kestävä käyttö ja toimiva kiertotalous, hyvä ympäristön, vesien ja Itämeren tila, monimuotoinen luonto ja toimivat ekosysteemipalvelut.

Valiokunnan lausunto YmVL 19/2016 vp

METSO-ohjelma on Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma, jolla pyritään pysäyttämään metsäluonnon köyhtyminen vuoteen 2025 mennessä. Ohjelmassa edistetään talousmetsien luonnonhoitoa ja tehdään pysyviä ja määräaikaisia suojelusopimuksia metsänomistajien tarjoamille kohteille. Määrärahaa kuitenkin leikattiin 30 miljoonalla eurolla vuonna 2016, ja sopeutumistoimet jatkuvat vuoteen 2019, minkä vuoksi määrärahan käyttöä on jouduttu linjaamaan uudelleen. Momentin 35.10.63 määrärahaa on käytössä METSO-ohjelmaan vuosittain arviolta noin 15 miljoonaa euroa, sillä samalta momentilta maksetaan myös eräitä vahingonkorvauksia.

Metsätalous on suomalaisen biotalouden perusta, ja hallituksen tavoitteena on vahvistaa biotaloutta uusiutuvien luonnonvarojen käyttöä lisäämällä. Kun erityisesti puunkäyttö merkittävästi lisääntyy, on myös metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseen kiinnitettävä vastaavasti yhä enemmän huomiota. Kansallisen metsästrategian 2025 (Valtioneuvoston periaatepäätös 12.2.2015) yksi keskeinen tavoite on, että metsäluonnon monimuotoisuus sekä ekologinen ja sosiaalinen kestävyys vahvistuvat. Strategiassa korostetaan, että metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tarvitaan niin suojelualueita kuin talousmetsien luonnonhoitoakin. Monimuotoisuuden turvaamisessa keskeistä on talousmetsien käsittely, koska metsistä noin 90 % on käytettävissä metsätalouteen. Koska suojelualueet painottuvat Pohjois-Suomeen, nykytasoa laajempaa monimuotoisuuden suojelua tarvitaan erityisesti maan eteläosissa.

Valiokunta korostaa METSO-ohjelman merkitystä metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. METSO-ohjelman tavoitteena on ollut saada suojeluun 96 000 hehtaaria arvokkaita metsäalueita. Syyskuussa 2016 tavoitteesta on toteutettu noin 59 600 hehtaaria. Valiokunta korostaa, että vapaaehtoisuuteen perustuvan METSO-toimintamallin jatkuminen on tärkeää, jotta sen kautta saatuja hyötyjä ei menetetä, sillä ohjelma on saavuttanut laajan hyväksynnän ja sen kautta on saavutettu hyviä tuloksia. Rahoituksen nykytaso ei kuitenkaan riitä METSO-ohjelman tavoitteiden toteuttamiseen, vaikka ohjelman aikataulua on jo pidennetty vuodesta 2020 vuoteen 2025. Valiokunta korostaa, että ohjelman tulee pysyä tasaisen noin 4 000 hehtaarin vuositoteutuksen mukaisena aikataulussaan, jolloin määrärahaa tarvitaan vähintään 3 miljoonaa euroa vuodelle 2017.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta esittää, että luonnonsuojelualueiden korvaus- ja hankintamenomomentille (35.10.63) lisätään METSO-ohjelman toteuttamiseen 3 miljoonaa euroa.

Muu luonnonsuojelun rahoitus säilyy suunnilleen entisellä tasolla. Metsähallituksen momentilta poistuu kuitenkin aikaisempi erillismääräraha perustettuihin suojelualueisiin kohdistuvien toimien saattamisesta loppuun. Näin Metsähallituksen haasteena ovat erityisesti Museovirastolta siirtyneiden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden ja kansallispuistojen ylläpito ja kehittäminen. Lisäksi palvelujen rakentaminen ja ylläpito puolustusvoimilta siirtyneillä yleisölle avatuilla luonnonsuojelukohteilla Örön saaressa Kemiönsaaren kunnassa ja Vallisaaressa Helsingin edustalla vaativat voimavaroja.

Kansallispuistojen hoito ja kehittäminen rahoitetaan momentin 35.10.52 määrärahalla, 29,4 miljoonaa euroa. Valiokunta toteaa, että Metsähallituksen luontopalvelujen rahoitustaso on ollut suhteellisen vakaata, mutta varsinkin uusien kansallispuistojen perustamisen ja Museovirastolta

siirtyneen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden myötä haasteet ovat kasvaneet. Valiokunta pitää myös arvokkaana, että itsenäisyyden satavuotisjuhlavuonna 2017 perustetaan uusi, Suomen 40. kansallispuisto Suomussalmen Hossaan. Kansallispuistojen käyntimäärät ovat kasvaneet 26 % vuosien 2012 ja 2015 välillä, ja kesän 2016 luvut ennakoivat kasvun jatkumista. Valiokunta korostaa edelleen, että kansallispuistot ovat matkailun tärkeä vetovoimatekijä ja retkeilijöiden vaikutukset paikallistalouteen ovat merkittävät. Kansallispuistojen kävijöiden rahankäytön kokonaistulo- ja työllisyysvaikutukset olivat vuonna 2015 141,5 miljoonaa euroa. Panostukset kansallispuistojen hoitoon ja kohteiden vetovoiman säilyttämiseen edistävät samalla työllisyyttä ja hyvinvointia erityisesti alueilla, joilla työllistyminen on erityisen vaikeaa.

Uusien kansallispuistojen perustaminen on tehty erillisrahoituksella, mutta ylläpitorahoitus on ennallaan, vaikka kohteiden määrä on kasvanut. Matkailun ja kohteiden matkailullisen vetovoiman kehittämiseksi on ylläpitorahoituksen nostaminen perusteltua. Tasokorotuskin olisi tarpeen, mutta välittömien tarpeiden hoitamiseksi lisätarve on vähintään 1 miljoona euroa.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta esittää, että kansallispuistojen ylläpitoon lisätään Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien momentille (35.10.52) 1 miljoona euroa.

Ravinnepäästöjen hallinta ja vesiensuojelu

Itämeren ja vesien suojelun tavoitteena on vesien ja Itämeren hyvän tilan saavuttaminen ja ylläpitäminen. Toimenpiteitä tarvitaan rehevöitymisen vähentämiseksi, haitallisten aineiden päästöjen hallitsemiseksi ja vesiluonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi.

Momentilla 35.10.22 on määrärahaa yhteensä 10,7 miljoonaa euroa, josta rahoitetaan vesien- ja merenhoidon suunnittelu ja toteutus, vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön edistäminen, ravinteiden kierrätys sekä vesi- ja merialueseurannat. Suomen Itämeri-sitoumuksen mukaan Suomi pyrkii ravinteiden kierrättämisen esimerkkialueeksi ja saamaan tehotoimilla Saaristomeri hyvään tilaan vuonna 2020. Sitoumuksen toteuttamiseksi toimeenpannaan hallituksen kärkihankkeen "Kiertotalouden läpimurto ja puhtaat ratkaisut käyttöön" osana ns. RAKI-ohjelmaa, johon osoitetaan noin miljoona euroa.

Lisäksi momentilta 35.10.61 myönnetään rahoitusta pääosin hankeavustuksina esimerkiksi uusien vesien- ja merenhoidon tekniikoiden testaukseen ja käyttöönottoon ja hyvien käytäntöjen soveltamiseen. Rahoitus on tarpeen muun muassa vesistökuormituksen hallintaan, vesien kunnostuksiin, hulevesien ja haja-asutuksen jätevesien hallintaan, meren roskaantumisen vähentämiseen ja pohjavesien suojelun edistämiseen. Valiokunta korostaa rahoituksen merkitystä Itämeren ja vesiensuojelun tavoitteiden toteuttamiseksi.

Valiokunta korostaa myös, että särkikalojen tehostetun pyynnin avulla on mahdollista poistaa vesistöstä tehokkaasti fosforia, sillä tuhannen tonnin särkikalasaaliin mukana vesistön ravinnekierrosta poistuu noin 7—8 tonnia fosforia ja 27—28 tonnia typpeä. Valiokunta pitää tärkeänä, että poistokalastusta voidaan ravinteiden poistamiseksi jatkaa.

Haja-asutuksen jätevesineuvonnan avustaminen on tarpeen edelleen, sillä valtioneuvoston asetuksen siirtymäaikaa on jatkettu vuoteen 2018 ja valiokunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys,

jolla edelleen muutetaan haja-asutuksen jätevesienkäsittelyä koskevia vaatimuksia. Muuttuvat säännökset edellyttävät riittävää kiinteistökohtaista neuvontaa.

Yhteenvedonomaisesti valiokunta painottaa siten lopuksi edellä esitettyjä tarpeita ARAlle korjausavustustehtävän hoitamiseen, METSO-ohjelman toteuttamiseen ja kansallispuistojen ylläpitoon.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Ympäristövaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20.10.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
varapuheenjohtaja Silvia Modig vas
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Susanna Huovinen sd
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Riitta Myller sd
jäsen Martti Mölsä ps
jäsen Pertti Salolainen kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Mirja Vehkaperä kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Eriävä mielipide 1

Perustelut

Hallituksen budjettiesitys ympäristö- ja asuntopolitiikan sektoreille on yllätyksetön. Massiiviset ja valitettavat leikkaukset luonnonsuojelualueiden hankintamenoihin jatkuvat myös vuonna 2017 romuttaen yhden luonnonsuojelun kulmakiven, Metso-ohjelman rahoituksen. Asuntopolitiikan toimet ovat tehottomia, ja hallituksen tahtotila näyttää olevan markkinaehtoisen ja -hintaisen vuokra-asuntotuotannon tukeminen aidosti kohtuuhintaisen ja pitkäaikaisesti hintasäännellyn tuotannon sijaan. Ympäristöhallinnon toimintaympäristö jatkuvasti niukentuneilla resursseilla sekä osana tulevaa aluehallintouudistusta, samaan aikaan kun ympäristö- ja rakennuslupamenettelyitä puretaan, herättää suurta huolta tulevaisuuden ympäristönsuojelun tasosta. Lääke luparuuhkiin näyttää olevan lupamenettelyiden purkaminen normitalkoiden nimissä. SDP:n tahtotilana on turvata toimivalla ja resursoidulla, itsenäisellä ympäristöhallinnolla ja ympäristölupaviranomaisten riittävällä määrällä niin ympäristönsuojelun kuin elinkeinoelämän tarpeet.

Asumisen kustannuksia on kyettävä hillitsemään

Suomalaisen asuntopolitiikan kipupisteet ovat hyvin selvillä. Suomessa ei ole puute asunnoista. Puute on kohtuuhintaisista vuokra- ja omistusasunnoista erityisesti kasvukeskuksissa. Kohtuuhintaisista asunnoista on pulaa erityisesti pääkaupunkiseudulla, samalla kun asuntoja jää tyhjilleen vähenevän väestön alueilla. Asumiskulut ovat nousseet, ja nousun on ennustettu jatkuvan (esim. PTT 2016). Asumisen hinnan alentaminen ei onnistu pelkästään markkinavoimien ja esimerkiksi lisärakentamisen avulla. Tarvitaan yhteiskunta- ja asuntopolitiikkaa, jolla mahdollistetaan kohtuuhintainen asuminen joka puolella Suomea. Hallituksen asuntopolitiikassa on myös oikeansuuntaisia toimia, mutta lisää rohkeutta ja näkemystä erityisesti hintasäännellyn vuokra-asuntotuotannon kannustimiin tarvitaan.

Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen edistäminen

Valtion asuntorahaston (VAR) varoja on käytettävä vuokra-asumisen ja asukkaiden hyödyksi lisäämällä kohtuuhintaista vuokra-asuntorakentamista ja korjausrakentamista, parantamalla asuinmukavuutta ja viihtyvyyttä ja vähentämällä asumisen sosiaalisia ongelmia. VAR on budjetin ulkopuolinen rahasto, jonka kautta kanavoitiin viime kaudella merkittäviä varoja ko. kohteisiin ja saatiin tuloksia aikaan.

1.8.2016 voimaan tullut laki vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta tulee lisäämään asuntorahaston menoja, kun vuokratalojen lyhytaikaisille korkotukilainoille on osoitettu valtuutta 80 milj. euroa. Tällä valtuudella arvioidaan voitavan aloittaa 500 asunnon rakentaminen vuonna 2016. Emme hyväksy sellaisen asuntotuotannon tukemista, joka ei tosiasiallisesti tuota kohtuuhintaista vuokra-asumista ja edistää vuokra-asunnoilla keinottelua. 80 miljoonan euron valtuus lyhytaikaisille korkotukilainoille perutaan.

Lyhyen korkotuen sijasta nk. pitkän korkotuen ehtoja tulee parantaa kattavasti. Rakentamisen noususuhdanteen aikana on varmistettava, että pitkään tai pysyvästi vuokra-asuntokäytössä ole-

via hintasäänneltyjä asuntoja rakentuu riittävästi. Lyhyen ja pitkän korkotuen valtuutuksien yhdistäminen voi suunnata varoja tosiasiassa vain lyhyen korkotuen kohteisiin. Kun samaan aikaan poistuu vuosittain merkittäviä määriä kohteita ARA-sääntelyn piiristä, hintasäännelty asuntokanta pienenee.

Hallituksen tulee välittömästi perustaa työryhmä pohtimaan, miten pitkään tai pysyvästi vuokrauskäytössä oleva tuotanto saadaan rakennuttajia kiinnostavaksi. Välittömänä toimenpiteenä lasketaan korkotukilainojen omavastuukorko 1 prosenttiin, jotta se olisi kilpailukykyinen markkinakorkojen kanssa.

Korjausrakentaminen

Korjausrakentaminen työllistää. Merkittävä määrä 1960- ja 1970-luvuilla rakennettuja kerrostaloja on tullut korjausikään. Korjausrakentamiseen on panostettava merkittävästi enemmän kuin hallituksen ehdottama 35 miljoonaa euroa. Asuntojen korjaus- ja energia-avustuksiin lisätään 50 miljoonaa euroa valtion asuntorahaston sisältä kohdentaen avustuksia pieni- ja keskituloisiin sekä erityisesti kosteus- ja homevaurioiden korjaamiseen. Viime kaudella suhdanneluontoinen korjausrakentamisen panostus oli 155 miljoonaa euroa ja panostus tuli asuntorahaston sisältä, jolloin vaikutukset valtion talousarvioon olivat pienet.

Korjausrakentamisen tarpeet kasvavat 1970-luvun vilkkaan rakentamiskauden rakennuskannan tullessa rakenteellisia korjauksia vaativaan ikään. Esimerkiksi julkisivut, katot, parvekkeet, ikkunat ja LVIS-järjestelmät tulevat uusimisikään. Korjausten yhteydessä nostetaan myös varustetasoa ja muita ominaisuuksia vastaamaan nykypäivän ja tulevaisuuden vaatimuksia. Tällaisia ovat muun muassa energiatehokkuus, veden säästö, esteettömyys (mm. jälkiasennushissit) ja parvekkeiden lasitus. Myös ikääntyneen väestön tarpeet asumisessa lisäävät korjausrakentamisen, mm. esteettömyyden, vaatimuksia.

Korjauskustannukset suhteutettuna asuinpinta-alaan olivat kerrostaloissa vuoden 2015 aikana 48,0 euroa/m², rivitaloissa 29,7 euroa/m² ja omakotitaloissa 24,2 euroa/m². Remonttitarpeet ovat suuret. Asunto-osakeyhtiöissä on suunnitteilla julkisivuremontti yli 20 prosentilla, kattoremontti 19 prosentilla, käyttövesijärjestelmäremontti 18 prosentilla ja viemäröintijärjestelmäremontti 15 prosentilla Tilastokeskuksen kyselyyn vuonna 2016 vastanneista yhtiöistä.

Korjausrakentamisen yhteydessä asuntojen energiatehokkuutta voidaan parantaa ja näin vähennetään energiankulutusta ja Suomen hiilidioksidipäästöjä. Pientalojen energiaremontteja täytyy tukea osana energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Asuinalueiden kehittämisohjelma

Asuinalueiden kehittämisohjelmaa eli ns. lähiöohjelmaa on tarpeen jatkaa. Lähiöissä asuu 1,5 miljoonaa suomalaista. Näiden ihmisten asumista tulee kehittää jatkossakin ohjelman kautta. Ohjelman tavoitteena viime kaudella oli ehkäistä asuinalueiden eriytymistä, edistää asuinalueiden palvelutarjontaa ja elinkeinotoimintaa, vahvistaa asukkaiden osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia, parantaa eri asukasryhmien vuorovaikutusta ja luoda viihtyisiä, turvallisia ja kiinnostavia asuinympäristöjä.

Purkuakordit

Suomen asuntomarkkinat ovat eriytyneet asuntopulasta kärsiviin alueisiin ja asukaspulasta kärsiviin alueisiin. Vuokrataloyhtiöitä tulee kannustaa asuntokannan sopeuttamiseen korottamalla rajoitus- ja purkuakordien määrää nykyisestä, vähintään 10 prosenttiyksiköllä kumpaakin. Samassa yhteydessä vuokrataloyhtiön jäljellä olevien lainojen vanhojen rakentamis- tai perusparannuslainojen täyttä tai osittaista anteeksiantoa tulee helpottaa. Valtiokonttorille tulee antaa nykyistä suurempi toimintavalta lainaehtojen muuttamisessa. Myös tervehdyttämisavustuksen ja erilaisten rahoitusjärjestelyjen myöntämisen käytäntöjä tulee helpottaa merkittävästi nykyisestä. Akordien korottaminen kannustaa vuokrataloyhtiöitä aiempaa voimakkaammin huolehtimaan ajoissa kiinteistökannastaan. Samalla akordien korottamisella voidaan pienentää valtion riskejä, jotka liittyvät erityisesti väestöltään vähenevien alueiden vuokrataloyhtiöiden lainojen takausvastuisiin. Akordien korottaminen lisää kustannuksia yhteensä arviolta 1 miljoona euroa vuodessa TAE 2017:ään nähden; lisäys perusteluihin momentille 35.20.60 Siirto valtion asuntorahastoon.

Käynnistysavustukset MAL-aiesopimusalueilla

Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus solmii asumista, maankäyttöä ja liikkumista yhteen sovittavan ja asuntotuotantoa sekä kasvua vauhdittavan aiesopimuksen suurimpien kaupunkiseutujen kanssa. On keskeistä, että kaikilla maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) aiesopimusalueilla otetaan käyttöön valtion tukemassa vuokra-asuntotuotannossa käynnistysavustukset. Käynnistysavustukset ovat suora kannustin kunnille ja niiden alueilla toimiville vuokrataloyhtiöille vauhdittaa asuntotuotantoa. Samalla käynnistysavustukset alentavat valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon vuokria.

Käynnistysavustusten määrä lisätään porrastaen 25 miljoonaan euroon siten, että suurin käynnistysavustus myönnettäisiin Helsingin seudulle ja sen suuruus olisi 10 000 euroa asuntoa kohden. Muille MAL-kaupunkiseuduille myönnettävä käynnistysavustus olisi suuruudeltaan 5 000 euroa asuntoa kohden. Esitetään, että käynnistysavustuksiin varattaisiin 25 miljoonaa euroa vuodessa, joista 20 miljoonaa euroa kohdennettaisiin Helsingin seudulle ja loput 5 miljoonaa euroa muille MAL-kaupunkiseuduille. Käynnistysavustusten vaikuttavuus on hyvä. Käynnistysavustuksilla voidaan alentaa rakennettavan vuokratalokohteen vuokratasoa jopa 1,5 euroa neliöltä kuukaudessa.

Tulorajat ARA-asunnoissa

Vuokralaisvalinta ARA-asunnoissa toimii nykyisellään niin, että asunnot kohdistuvat lähinnä pieni- ja keskituloisille ihmisille. Tulorajojen asettamiselle ei ole tarvetta; se lisäisi byrokratiaa ja asuinalueiden segregaatiota ja vaikeuttaisi ihmisten asunnon vaihtoa, jos tulot tarkistetaan asunnonvaihdon yhteydessä.

Asumisneuvonta

Asumisneuvontaan panostetaan 1 miljoona euroa. Asumisneuvonnalla vähennetään vuokra-asuntoyhtiöissä asumisen ongelmista aiheutuvia kuluja ja parannetaan asumisviihtyvyyttä. Neuvonta on ollut tuloksellista. Asumisneuvontatoiminnan laajenemisen ja sosiaalitoimen tehtäviksi

siirtymisen kautta vaikutusaluetta on pyritty laajentamaan muun muassa syrjäytymisen ehkäisemiseen. Asumisneuvonnalla voidaan vaikuttaa asumisen ongelmista aiheutuvien kulujen pienenemiseen, turhien häätöjen määrän vähentämiseen, asumisviihtyvyyden paranemiseen, asukasyhteisön sisäisten konfliktien ratkaisemiseen, kulttuurisen kanssakäymisen edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Matalasuhdanteen aikana, kun ihmisten taloudellinen toimeentulo voi olla vaakalaudalla, on erityisen tärkeää auttaa neuvonnan avulla asukkaita esimerkiksi tilanteessa, jossa vuokra uhkaa jäädä hetkellisesti maksamatta. Turhat häädöt kuormittavat hallintoa ja ovat aina inhimillisesti raskaita prosesseja. Asumisneuvojien toimeksiannoista suurin osa (20 %) liittyy taloudellisen tilanteen selvittelyyn. Hyvin toteutettuna asumisneuvonta korvaa talonmiesjärjestelmää ja täydentää sosiaalitoimen lähityötä.

Kosteus- ja hometalkoot -ohjelman jatkaminen

Kosteus- ja hometalkoot oli valtakunnallinen, viisivuotinen toimintaohjelma, jonka tehtävänä oli saattaa alkuun suomalaisen rakennuskannan tervehdyttäminen kosteus- ja homevaurioista. Valtioneuvoston päätöksellä vuonna 2009 käynnistetyissä talkoissa on ollut mukana yli 600 asiantuntijaa kautta Suomen. Yhteisenä tavoitteena on saada rakentamisen ja kiinteistönpidon koko ketju kuntoon, ja tätä varten on työskennelty yli 60 erilaisen hankkeen ja projektin tiimoilta. Kosteus- ja hometalkoita johdetaan ympäristöministeriöstä, mutta talkoita tehdään läheisessä yhteistyössä mm. muiden ministeriöiden ja valtionhallinnon toimijoiden sekä kuntasektorin, yritysmaailman ja järjestöjen kanssa.

Kosteus- ja hometalkoot -toimintaohjelma päättyi vuonna 2015, eikä hallitus esitä sille jatkoa talousarvioesityksessään. Ohjelman jatkolle olisi kuitenkin tarvetta. Kosteus- ja homevaurioita on Suomen rakennuskannasta suhteellisesti eniten kuntien omistamissa rakennuksissa. Lähes viidenneksessä koulujen ja päiväkotirakennusten kerrosalasta esiintyy merkittäviä kosteus- ja homevaurioita, hoitolaitoksissa luku on vielä korkeampi, noin 25 prosenttia. Vaurioituneissa kiinteistöissä on päivittäin satojatuhansia käyttäjiä. Kosteus- ja hometalkoot -ohjelman jatkamiseksi on osoitettava tarvittava määräraha vuodelle 2017 sekä jatkettava tuloksekkaasti eduskunnan kirjelmän EK 5/2013 vp mukaisia toimia kosteus- ja homevaurioiden ennaltaehkäisemiseksi.

Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen sekä ympäristöhallinnon resurssit

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä ja Itämerta niin, ettei pintavesien ja pohjavesien tai Itämeren tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä.

Vesihuoltotoimenpiteellä tarkoitetaan toimenpidettä, joka palvelee asutuksen tai siihen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajantoiminnan vedenhankintaa eli veden johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä mukaan lukien käsittelyn yhteydessä syntyvän lietteen käsittely ja hyväksikäyttö.

Rannikolla yhdenkään vesialueen tila ei ole erinomainen. Erityisesti Saaristomeren ja Suomenlahden tila on huolestuttava. Suomenlahden itäisimmän osan tila on kuitenkin kohentunut viime vuosina vesiensuojelutoimien ja etenkin Pietarin tehostuneen jätevedenpuhdistuksen ansiosta. Vuonna 2013 Suomen rannikkovesistä yli 70 % oli tyydyttävässä, välttävässä tai huonossa kun-

nossa ja vain reilut 20 % hyvässä kunnossa. EU:n vesipuitedirektiivin tavoitteena on saada kaikki vesistöt vähintään hyvään tilaan vuoteen 2015 mennessä. Suomen ja muidenkin maiden osalta tästä tavoitteesta on jo lipsuttu.

Ympäristöhallinnon vuosikausia kestänyt määrärahatason lasku on aiheuttanut henkilöstövajausta esimerkiksi ely-keskusten ympäristöhallinnon ja ympäristönsuojelutyön osastoilla. Henkilökunta työskentelee äärirajoilla niukkenevilla voimavaroilla. Lääkkeenä luparuuhkiin istuva hallitus tarjoilee ympäristönormien purkamista. Ympäristönormeja tarkastellaan tällä hetkellä aivan liikaa vain elinkeinoelämän tarpeiden, ei ympäristönsuojelun ja elinympäristöjen hyvinvoinnin näkökulmasta.

Ely-keskusten ympäristöhallinnon henkilökuntaa ei enää riitä esimerkiksi takavuosina tavallisiin ympäristönhoitotöihin. Rannat kasvavat umpeen ja ulkoilualueet pusikoituvat. Tällä on merkitystä niin maisemalliselta kuin ekologiseltakin kannalta. Laskusuhdanne on oikea aika tehostaa ympäristönhoitotöitä työllistämisprojektien kautta. Painopisteen tulee olla vaikeasti työllistettävissä ryhmissä, kuten pitkäaikaistyöttömissä, maahanmuuttajissa ja nuorissa.

Esitämme 5 000 000 euron lisäystä vesienhoitosuunnitelmien tekoon ja toimeenpanoon ja hajajätevesineuvontaan sekä työllistäviin ympäristönhoitotöihin erityisesti vaikeasti työllistettäviin ryhmiin painottaen.

Luonnonsuojelualueiden hankintamenot ja METSO-ohjelman rahoitus

Suomen metsäluonto köyhtyy jatkuvasti. Suomi on sitoutunut pysäyttämään vuoteen 2020 mennessä Suomen luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen, vähentämään luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvia paineita ja luonnonvarojen kestävään käyttöön. METSO-ohjelman kautta kanavoitu suojelutoiminta on ollut tehokas ja suosittu keino suojella yksityisessä omistuksessa olevia metsiä. Allekirjoittaneet ovat erittäin huolissaan METSO-ohjelman jatkosta momentille kohdistuvan valtavan määrärahaleikkauksen vuoksi.

Hallituksen biotaloustavoitteet mm. metsäbioenergian käytön lisäämiseksi ovat mittavat. Biotalouden tule olla kestävää myös ekologiselta kannalta. Arvokkaita luontotyyppejä tulee suojella sekä talousmetsissä että erillisillä suojelualueilla.

Monimuotoinen luonto on itseisarvo sinänsä. Ekosysteemipalvelut (puhdas ilma, vesi jne.) ovat mittaamattoman arvokkaita ja välttämättömiä ihmiselle. Taloudellisesti tiukkoinakin aikoina on huolehdittava monimuotoisen luonnon säilymisestä jälkipolville. Suojelluilla alueilla on myös arvoa virkistys-, metsästys- ja luonnontuotteiden keräilyalueina.

Avustukset ympäristöjärjestöille

Valtakunnallisten ympäristöjärjestöjen tekemä työ on tärkeää ympäristönsuojelun, kansalaisyhteiskunnan tukemisen ja ympäristökasvatuksen näkökulmasta. Ympäristöjärjestöt tekevät erittäin tärkeää luonnonsuojelu- ja ympäristötyötä. Samalla ne ovat merkittäviä asiantuntijaorganisaatioita, joiden osaamista hyödynnetään laajasti. Työ on luonteeltaan myös kansainvälistä. Vapaaehtoisten henkilöiden työpanoksen hyödyntäminen on erinomainen tapa lisätä suomalaisten

ympäristötietoisuutta ja tehdä konkreettisia ympäristön suojelutoimenpiteitä. Viranomaisten kuormitus vähenee esimerkiksi asumis- ja rakennusalan järjestöjen tiedotus- ja neuvontatoiminnalla. Ympäristöjärjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen ja kehittäminen on tärkeä yhteiskunnallinen tavoite. Esitämme, että ympäristöjärjestöille lisätään 270 000 euroa.

Erillismääräraha Metsähallituksen luontopalveluille nuorten työllistämiseksi

Metsähallitus on myös tehnyt merkittävää työtä nuorten työllistämisessä erillismäärärahoilla ja palkkatuella. Vuosina 2010—2015 Metsähallitus työllisti noin 550 nuorta maaseutupaikkakunnilla, joilla muita työllistymismahdollisuuksia on ollut niukasti. Tämän vuoden 2017 talousarvioehdotuksesta poistetun määrärahan säilyttäminen talousarviossa on tärkeää toiminnan yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi erityisesti matalasuhdanteen jatkuessa ja työttömyysasteen noustessa. Esitämme, että Metsähallituksen Luontopalveluille lisätään nuorten työllistämiseen 2 miljoonaa euroa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20.10.2016

Riitta Myller sd
Katja Taimela sd
Susanna Huovinen sd
Silvia Modig vas

Eriävä mielipide 2

Perustelut

Kiinnitän huomiota seuraaviin kohtiin valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2017.

Puurakentaminen

Vuoden 2017 valtion talousarvioesityksessä hallitus esittää valtion asuntorahastosta maksettavaksi asuntoa kohti enintään 10 000 euron suuruista määräaikaista käynnistysavustusta sellaiseen vuokra-asuntorakentamiseen, joka kuuluu Helsingin seudun MAL-sopimuksen piiriin ja toteutetaan ns. pitkällä korkotuella muille kuin erityisryhmille (momentti 35.20.60).

Helsingin seudulla kohtuuhintaisista vuokra-asunnoista on suuri pula ja pitkä korkotuki on käytännössä ainoa väline, joka tuottaa aidosti kohtuuhintaisia asuntoja.

Metsäisessä Suomessa puurakentaminen on luonnollinen vaihtoehto, ja sen vauhdittaminen tuo mukanaan uusia vienti- ja työllisyysmahdollisuuksia. Työ- ja elinkeinoministeriö on puurakentamisohjelmassa linjannut tavoitteeksi nostaa puurakentamisen osuus kerrostalojen uudistuotannossa 1 %:sta 10 %:iin. Korotetulla tuella voidaan vauhdittaa puurakentamisen ympärille tarvittavan metsäteollisuuden ja puurakentamisen osaajien verkoston syntymistä. Tuki ei kuitenkaan määräaikaisuutensa vuoksi vääristäisi markkinoita merkittävästi.

Puurakentaminen on myös tärkeä osa kestävää biotaloutta, jossa puuraaka-aineelle tulee hakea mahdollisimman pitkäikäisiä käyttökohteita, jotta se on ilmaston kannalta kestävää. Puurakentaminen mahdollistaa myös rakentamisen hiilijalanjäljen pienentämisen.

Ympäristövaliokunnan olisi tullut esittää valtiovarainvaliokunnalle edellä tarkoitettujen käynnistysavustusten määrärahan korottamista 30 miljoonaan euroon ja tuen määrän nostamista 15 000 euroon asuntoa kohti silloin, kun kyse on puurakennuksesta.

Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot

Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenojen määrärahaa on leikattu hallituskaudella rajusti, suhteellisesti rajummin kuin mitään muuta budjetin määrärahaa. Tasokorotus, jolla palataan aiemman rahoituksen tasolle, on tarpeellinen. Koska ympäristövaliokunnan lausuntoon sisältyy kuitenkin ehdotus METSO-ohjelman rahoituksen korottamisesta 3 miljoonalla eurolla, joka mahdollistaa ohjelman jatkamisen tasaisen 4 000 hehtaarin vuositoteutuksen pohjalta, en tee tältä osin valiokunnan mietinnöstä poikkeavaa ehdotusta.

Lisäksi yhdyn edustajien Myller, Taimela ja Huovinen (sd) ja Modig (vas) eriävän mielipiteen kohtiin: Korjausrakentaminen, Asuinalueiden kehittämisohjelma, Purkuakordit, Asumisneuvonta, Kosteus- ja hometalkoot -ohjelman jatkaminen, Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen sekä ympäristöhallinnon resurssit, Avustukset ympäristöjärjestöille ja Erillismääräraha Metsähallituksen luontopalveluille nuorten työllistämiseksi.

Valiokunnan lausunto YmVL 19/2016 vp

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitän,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20.10.2016

Satu Hassi vihr